

TRÂU TRONG ĐỜI SỐNG KHOA HỌC

Từ lễ Giáng sinh đến Tết dương lịch thời tiết ở Âu Châu thuộc mùa Đông giá lạnh, khác bên quê nhà Tết âm lịch ấm áp phố chợ mua bán rộn ràng, tấp nập, hoa quả, đủ loại khoe sắc. Bánh tét, bánh chưng giò chả, các loại mứt, mứt dừa, mứt bí, mứt me...Hồi tưởng lại mùa xuân quê hương, kỷ niệm xa xưa vẫn còn trong ký ức của mỗi chúng ta khó có thể phai theo thời gian. Những lần Tết âm lịch đến, người Việt ở hải ngoại đều tổ chức Tết cổ truyền theo phong tục Á châu và thực hiện những giai phẩm xuân.

Theo quan niệm từ xưa người sinh vào năm Sửu thì gọi là tuổi sừ. Theo Thập Nhị Chi (十二支, shíèrzhī) 12 con giáp là: **Tý, Sửu, Dần, Mão, Thìn, Tỵ, Ngọ, Mùi, Thân, Dậu, Tuất, Hợi**. Được dùng tại các nước Á Đông như: Việt Nam,

Kính Chúc Quý Độc Giả Năm Tân Sửu 2021
Bình An - May Mắn - Khoẻ Mạnh - Hạnh Phúc

Trung Hoa, Đại Hàn, Nhật Bản, Đài Loan, Singapore ...tuy nhiên có vài khác biệt nhỏ, Việt Nam gọi năm Mão là mèo, ngược lại ở Trung Hoa, Đại Hàn, Nhật Bản gọi là thỏ, Nhật Bản, gọi năm Mùi là cừu, năm Hợi là heo rừng.

Thập nhị can được chia thành hai cực âm - dương và ngũ hành, trong đó con trâu (Sửu) thuộc âm. Trong khi kết hợp với thiên can, những con vật mang tính âm

cũng được kết hợp với yếu tố âm và những con vật mang tính dương cũng được kết hợp với yếu tố dương của thiên can. Những yếu tố âm của thiên can (còn gọi là thập can 十干; pinyin: shí gān) năm âm là: **(Át, Đinh, Kỷ, Tân, Quý)**; Năm thuộc dương (**Giáp, Bính, Mậu, Canh, Nhâm**). Như vậy, Sửu trong địa chi chỉ được kết hợp với: **Át, Đinh, Kỷ, Tân, Quý**. Do đó, chỉ có những năm Sửu là: **Át Sửu, Đinh Sửu, Kỷ Sửu, Tân Sửu và Quý Sửu** chứ không thể có những năm Sửu khác. Năm Sửu chỉ thời gian từ 1 giờ tới 3 giờ sáng.

Năm 2021 theo Can - Chi là năm Tân Sửu, bắt đầu từ ngày 12/2/2021 đến 31/01/2022 dương lịch. Tôi sưu tập tài liệu về năm Sửu/ trâu, để độc giả tham khảo, vì con trâu gắn với đời sống nông nghiệp Việt Nam từ nhiều thiên niên kỷ, hình trâu được khắc trên trống đồng thời Đông Sơn.

Ho hàng nhà trâu trong khoa học

Trâu thuộc bộ nhai lại (Ruminantia)

Giới (Kingdom, regnum) động vật (Animalia)

Lớp (class) động vật có vú (Mammalia)
Bộ (order) bộ guốc chẵn (Artiodactyla)
Họ (Family) trâu, bò có sừng Bovidae
Phân bộ họ bò (Boviae)
Chi (genus) trâu (Bubalus)

Theo tài liệu trâu rừng sống trên Châu lục là tổ tiên của các loại trâu nhà. Trâu rừng ở Á châu được chia làm 2 loại: Wild Asiatic Buffalo, Wild Water Buffalo (*Bubalus arnee*) các loại trâu được thuần hoá thành trâu nhà: House water buffalo (*Bubalus bubalis*) Water Buffalo, Asian Buffalo, Asiatic Buffalo, Indian Buffalo.

Trâu rừng sống từ bán đảo Ấn Độ đến Trung Hoa, đầu tròn dài từ 240-300 cm, đuôi lông cứng dài 60-90 cm, vai cao từ 150-190cm, sừng dài nhọn và cong. Trọng lượng từ 800-1200 kilo, lông màu đen, xám hay nâu, có thể sống đến 25 năm, thường sống chung với nhau một bầy và có những con trâu đực "đầu đàn" to con mạnh sừng dài nhọn chống lại các loại thú dữ khác (đời sống, tập tính các loại trâu rừng đều giống nhau). Trâu cái hàng năm, sinh một con nghé thời gian chữa đẻ hơn 310 ngày. Hiện nay chỉ còn một số ít sống ở trên rừng Đông Nam Á: Thái lan, Việt Nam, Lào, Malaysia, Sir Lanka, Borneo, Birma và Cambodscha.

Trâu lùn Anoa nhỏ con ở Đông Nam Á gồm các loại: trâu lùn đồng bằng Anoa (*Bubalus depressicomis*) trâu lùn miền núi Anoa (*Bubalus quarlesi*); còn các loại trâu lùn Tamarau, Tamaraw, Tamarao, Mindorol (*Bubalus mindorensis*), những khảo cứu về các loại trâu ở: Trung Hoa, Ấn Độ, Ba Tây, Đông Nam Á và Úc Châu cho thấy quá trình thuần hoá, phối giống khác nhau. Hình dạng trâu nhà lớn nhỏ theo từng địa phương, sừng, màu da cũng khác nhau, trâu nước (Water buffalo/ *Bubalus arnee*) hơn 150 triệu con được thuần hóa trên thế giới. Ở Việt Nam có giống trâu nhà tên khoa học gọi là *Buffalusindicus*. Người Việt chọn và lai giống nhiều loại, trâu nhỏ con để kéo cày, loại to con để kéo gỗ, trâu da xanh đen, xám sẫm, nâu, vàng nhạt, có loại da sáng hồng, lông màu trắng, nên người ta gọi "trâu trắng, trâu đen". Sừng dài, ngắn cong khác nhau để sống phù hợp với thiên nhiên, da trâu mướt láng bóng dày, tuyến mồ hôi không phát triển và không thoát ra ngoài được nhiều để hạ nhiệt cơ thể, để giải nhiệt chúng có thói quen thích nằm nơi nào có nước hay sinh lầy, cho nên những lúc không khí mùa hè nóng sau khi cày ruộng, thân nhiệt tăng cao, oi bức khó chịu, miệng trâu thở ra bọt trắng, phải dầm mình trong nước. Răng trâu chỉ có một hàm dưới, lưỡi dài quơ lá, cỏ, cả thân cây đưa vào miệng rồi nghiền bằng hàm, dạ dày trâu có bốn ngăn để chứa thức ăn và nhai lại, chân có hai móng. Trâu rừng nhìn chung giống trâu nhà nhưng có vóc sừng rộng và dài hơn, chúng di động nhanh và nhẹ nhàng hơn trâu nhà. Khí hậu ẩm thấp của rừng nhiệt đới không làm ảnh hưởng đến sức khoẻ của trâu, nhưng những năm mùa đông ở miền Bắc Việt Nam quá lạnh đã làm cho hàng ngàn con trâu chết rét.

Trên thế giới quốc gia nuôi trâu nhiều nhất là Vùng Tây Bắc Ấn độ có nhiều loại. Hơn 77 triệu con gồm hàng chục giống trâu khác nhau như: Murrah, Nilli Ravi kundi, Surji, Mehsana, Jafarabadi, Kelabandi, Sambaipur...Loại trâu Murrah sừng xoắn, có nhiều nơi trên thế giới nhưng không chịu được nóng, Người Ấn thờ bò nên phát triển nuôi trâu để kéo cày, ăn thịt lấy sữa vì sữa trâu có ít Cholesterolin trong lúc sữa bò có đến 3,14mg và nhiều chất: Kalziium, Eisen, Phosphor và Vitamin A. Hầu hết 90% trâu sinh sống ở Đông Nam Á Châu Thông thường trâu cái đẻ 3 năm 2 lứa. Trâu mẹ cũng nuôi con bằng sữa của mình. Sức sản xuất sữa của trâu cái thấp, chỉ đủ cho con bú.

Ở Trung Hoa cũng như Tibet (Tây Tạng) có loại trâu Yak (có người gọi là bò) thân dài 3,25m cao 2m, nặng hơn 1000 kilo, sức khỏe dẻo dai lông màu: đen, đỏ nâu trắng, nhờ nhiều lông nên chịu đựng được thời tiết giá lạnh, trên dãy Hy Mã Lạp sơn, núi Alpen hay Canada. Đức Đạt La Lạt Ma thứ 14 (Dalai Lama) ngày 17.4.1959 ngài bỏ trốn khỏi cung điện ở Lhasa, vượt đèo núi sang tị nạn đến Dharamsala Ấn độ, trên đường bị bệnh tiêu chảy ngài phải cưỡi loại trâu Yak (*Bos mutus*).

Các Quốc gia Luỡng Hà, Caucacus (Nga) cho tới vùng Balkan nuôi nhiều loại trâu để lấy sữa và ăn thịt. Những loại trâu này lông da xám đen, rất ít màu hung đỏ có đốm trắng ở đầu, chân và đuôi, đôi khi loang trắng ở mình, sừng dài xoắn uốn cong thành hình lưỡi liềm. Ai Cập loại trâu thường thấy là: Beheri và Saidi sừng ngắn hơi cong về phía sau.

Tại Mỹ có loại trâu rừng American bison hay trâu của dân da Đỏ Indian buffalo (*Bison bison*) chủng loại Wisent (*Bison bonasus*) và Waldbison (*Bison*

athabasca) sống ở Canada đến miền Đông nước Mỹ. Loại Prãriebison (*Bison bison bison*) ở Mexiko, Rocky Moutains đến vùng Mississippi loại trâu rừng Bisons 350.000 con, ngày nay tìm thấy còn ở Nationalparks. Các loại trâu rừng ở Mỹ lông màu nâu sẫm có chấm trắng, mùa đông lông màu đen và mọc dày hơn, mùa hè thay lông đen nhạt thưa hơn, đầu con đực dài 380 cm con cái 240cm, thân dài 3,8 m cao 1,95 đuôi dài 90cm, sừng ngắn, nặng hơn 900 kilo, bơi giỏi và chạy nhanh tốc độ 50 Km/H. Có râu dài, phần trên lưng xuống cổ, trên đầu và hai chân trước nhiều lông dài hơn 50cm và sống thọ 25 năm

Phi Châu có nhiều loại trâu:

- Afrikanische Büffel/ African buffalos (*Syncerus caffer*)
- Schwarzbüffel/ Black buffalo (*Syncerus caffer caffer*)
- Rotbüffel/ Red buffalo (*Syncerus caffer nana*)
- Waldbüffel/ Forest buffalo (*Syncerus caffer nanus*)
- Steppenbüffel/ Steppe buffalo (*Syncerus caffer caffer*)
- Grasbüffel/ Grass buffalo (*Syncerus caffer brachyceros*)

Trâu rừng Phi châu sống rừng nhiệt đới, rừng thưa nhiều cỏ. Đầu tròn dài 210-340 cm, đuôi dài 70-1,10 cm, cao từ 100 -170 cm sừng dài nhọn và cong,

trọng lượng 320-1000 Kilo lông màu nâu đen hay nâu đỏ, sống 16 năm nhưng nếu nuôi ở sở thú sống tới 26 năm. Trâu đỏ red buffalo có thể sống trên núi cao 4000m.

Trâu qua thi ca

Từ thời thượng cổ người Việt sống về nông nghiệp, biết lấy nước sông để canh tác, những cánh đồng lúa bùn lầy, không thể dùng bò hay ngựa để cày ruộng, chỉ trâu giúp cho nông dân kéo cày bừa ở ruộng nước. Vào đầu năm theo lệ vua làm lễ tế thần nông và cày ruộng tịch điền, làm lễ xong vua cầm cày, đường cày tượng trưng mở đầu cho một năm cày cấy được mùa. Hình luật đời Lý, đời Trần rất nghiêm minh, ai ăn trộm hay giết trâu bò bị phạt nặng. Trâu không thể thiếu trong việc canh tác của nhà nông, trâu là đầu cơ nghiệp nên, tình cảm qua thi ca con trâu thường được nhắc đến

*Lao xao gà gáy rạng ngày
 Vai vác cái cày, tay dắt con trâu
 Bước chân xuống cánh đồng sâu
 Mắt nhắm mắt mở, đuổi trâu ra cày*

Cuộc sống thay đổi, chúng ta ở hải ngoại làm việc trong các công ty, khó thấy cảnh con trâu ung dung gặm cỏ bên bờ ao, nhưng nếu đọc những câu ca dao nói về cảnh đồng quê gió mát, liên tưởng đến lỗ chân trâu trên con đường làng bé nhỏ, tiếng gà gáy ban mai gợi nhớ một chút kỷ niệm khó quên.

*Trâu ơi ta bảo trâu này
Trâu ra ngoài ruộng trâu cày với ta
Cấy cày nối nghiệp nông gia,
Ta đây trâu đây ai mà quản công*

Vốn sẵn có tình thương đối với gia súc, người nông phu đã nói với con trâu khi dắt trâu ra đồng

*Trâu ơi ta bảo trâu này
Trâu ăn cho béo trâu cày cho sâu
Ở đời khôn khéo chi đâu
Chẳng qua cũng chỉ hơn nhau chữ cần*

Người nông dân đã đặt địa vị con trâu ngang với sinh hoạt trên cánh đồng, xưa và nay con trâu là một tài sản trong gia đình nông dân nghèo,

*Trên đồng cạn, dưới đồng sâu
Chồng cày vợ cấy, con trâu đi bừa*

Con trâu còn gắn liền với tuổi thơ của trẻ em nông thôn tắm trâu, cưỡi trâu, ra đến miền quê chúng ta thấy hình ảnh quen thuộc của những chú bé mục đồng chăn trâu “Ai bảo chăn trâu là khổ, chăn trâu sướng lắm chứ, qua ca dao còn có chuyện thằng Bờm và thằng Cuội chăn trâu

*Thằng Cuội ngồi gốc cây đa
Bỏ trâu ăn lúa, gọi cha ời ời
Cha còn cắt cỏ bên trời
Mẹ còn cười ngựa đi chơi cầu vồng*

*Thằng Bờm có cái quạt mo
Phú ông xin đổi ba bò chín trâu...*

Huyền thoại *Ngưu Lang Chức Nữ*, với chiếc cầu Ô Thước (Ô là con quạ, Thước là con chim Khách). Ngưu Lang là vị thần chăn trâu của Thượng đế vì say mê một tiên nữ dệt vải tên là Chức Nữ, nên bỏ bê việc chăn trâu. Chức Nữ cũng vì mê tiếng sáo của Ngưu Lang nên trể nải việc dệt vải. Ngọc Hoàng giận, bắt cả hai phải ở cách xa nhau, người đầu sông Ngân kẻ cuối sông. Sau đó, Ngọc Hoàng thương tình nên cho hai người mỗi năm được gặp nhau một lần trên cầu

Ô Thước vào đêm mùng 7 tháng Bảy. Lúc chia tay nhau cả hai đều khóc, nước mắt của họ rơi xuống trần gian thành cơn mưa nhẹ gọi là mưa Ngâu

*Mông bảy tháng bảy mưa Ngâu
Con trời lấy chú chăn trâu cũng buồn*

Người nông thân mật giúp đỡ lẫn nhau, bà con hàng xóm trở thành gần bó, liên kết chặt chẽ với nhau, họ cảm thấy cuộc sống thoải mái, thân thương với môi trường sinh hoạt đầy ấp tình người, tình xóm giềng, nghĩa đồng hương. Đời sống nông nghiệp quanh năm vất vả, nên nhà nông thường ăn Tết lâu hơn thành thị, họ chọn tháng tư để đi mua bò trâu lo cho việc cày cấy

*Tháng giêng là tháng ăn chơi
Tháng hai trồng đậu, trồng khoai, trồng cà
Tháng ba thì đậu đã già
Ta đi ta hái về nhà phơi khô
Tháng tư đi tậu trâu bò
Để ta sắm sửa làm mùa tháng năm....*

Dân tộc thiểu số có những lễ hội đâm trâu tế Thần, người ta cột con trâu lại rồi dùng vũ khí đâm vào chỗ hiểm cho đến khi nó gục ngã thì reo hò, uống rượu ăn mừng. Việc làm này là dã man vì đã hành hình con vật nuôi trung thành, đã gánh vác công việc đồng áng nặng nhọc giúp mình, trong khi nó vô tội và bị tước hết mọi khả năng tự vệ!

Đồ Sơn bãi biển đẹp nổi tiếng về cờ bạc, cũng có ngày hội truyền thống chọi trâu

*Dù ai buôn đâu bán đâu
Mông mười tháng tám chọi trâu thì về
Dù ai buôn bán trăm nghề
Mông mười tháng tám trở về chọi trâu*

Trong lễ hội chọi trâu, người ta kích động những con trâu to lớn có đánh số lao vào cuộc tương tàn lẫn nhau với tiếng reo hò của những người tham dự trò chơi của lễ hội này. Những con trâu chọi tội nghiệp dù thua hay thắng sau đó bị cắt tiết, xẻ thịt!

Tục ngữ cũng thường ví von về trâu, với những lợi ích thực tế như: muốn giàu nuôi trâu cái, muốn lụn bại nuôi bò đực. Hàng năm trâu nái đẻ một con nghé có thể bán hay nuôi lớn để cày bừa, loại chim bồ

câu chỉ ăn hại (luá thóc đi đâu bò câu theo đó), ngày nay người ta dùng biểu tượng con bò câu cho hoà bình vì nơi nào giàu có no ấm dư thừa lúa gạo thì có bò câu. Những con trâu dáng đẹp như: Trâu hoa tai, bò gai sừng, hoặc trâu chóp tóc, bò mũi máu... ám chỉ những con trâu khỏe thì giá bán càng cao. Thời nay những người lớn tuổi thích về quê lấy vợ trẻ, người ta gọi trâu già thích cỏ non, hay trong những liên quan xã hội như: trâu bò húc nhau ruồi muỗi chết, hay sự ganh ghét lẫn nhau, trâu buộc ghét trâu ăn; trâu chậm uống nước đục, trâu trắng đi đâu mất mùa đến đấy; trâu đi tìm cọc, cọc chẳng tìm trâu; trâu chết để da, người chết để tiếng...

Theo truyền thuyết thì trâu biểu hiệu sự sống lâu. Lão Tử (Lao Tsu) soạn Đạo Đức Kinh sinh vào thế kỷ thứ 6 trước CN (thời Chiến Quốc), Lão Tử khi về già nhận thấy chính sự của vương quốc đang tan rã đã cỡi trâu xanh đi về hướng Tây qua đèo núi đến nước Tần và từ đó mất dạng. Tôn Tần là cháu của Tôn Tử (Sun Tzu) đời Xuân Thu (722-481 trước CN) Tôn Tần và Bàn Quyên là bạn đồng môn cùng học binh pháp, Bàn Quyên xuống núi trước được Huệ Vương nước Ngụy trọng dụng, Tôn Tần đến sau Bàn Quyên sợ Tôn Tần hơn mình tìm cách hãm hại... sau đó Tôn Tần trốn qua nước Tề được trọng dụng làm quân sư cho Điền Kỵ. Trả được thù xưa, trong trận thư hùng ở Mã Lăng. Quân Bàn Quyên bị tên bắn trong đêm tối thua bỏ chạy Bàn Quyên phải tự tử, quân sư Tôn Tần thường ngồi xe, còn có giai thoại ông cưỡi trâu ra trận (sử ký Tư Mã Thiên trang 229 viết Tôn Tần bị Bàn Quyên ghét bỏ vì sợ Tôn Tần hơn mình mượn pháp luật trị tội chặt chân và chạm vào mặt. nhưng truyện Xuân Thu Oanh Liệt thì viết khác?)

Gia Cát Lượng Không Minh (181-234 trước CN) trong binh pháp dùng “mộc ngư lưu mã” chế ra những con trâu gỗ, ngựa máy (?). Khi gắn cái lưỡi vào thì trâu gỗ cứ động để vận chuyển lương thực trong thời gian đánh với Tư Mã Ý. Điền Đan danh tướng nước Tề, bị quân Yên vây thành, nhờ thu trong thành được hơn một nghìn con trâu, lấy vải quấn lên mình trâu, vẽ vằn rồng ngũ sắc, buộc mũi nhọn ở đầu sừng, buộc lau vào đuôi đồ mỡ, ban đêm dắt trâu đến trước trại quân Yên, rồi đốt những bó lau. Đuôi trâu cháy nóng, trâu nổi điên xông vào quân Yên phá trại giặc.

Trong lịch sử chuyện Đinh Bộ Lĩnh (924-979) lúc nhỏ chăn trâu, dùng cờ lau tập trận lớn lên có công dẹp loạn 12 sứ quân, thống nhất đất nước năm 968 lên ngôi Hoàng Đế. Đào Duy Từ (1572-1834) bị cấm thi nên bỏ Chúa Trịnh vào Nam giai đoạn đầu nghèo khó, phải chăn trâu cho phú hộ Trịnh Long ở Hoài Nhơn, Bình Định sau được Trần Hoài Đức biết ông giới chữ mời dạy cho các con, và gả cho con gái. Đào Duy Từ, trong thời kỳ chăn trâu đã viết “Ngoại Long Cương vấn”. Sau đó được chúa Nguyễn trọng dụng. Huyền thoại Trạng Quỳnh cho đấu trâu với Tàu, thắng về mưu trí, trâu Tàu to hung dữ

nhưng phải chạy thua trước một con trâu nghé. Ông đồ Nguyễn Văn Lạc (1842-1915) thời Pháp chiếm Việt Nam. nhìn thấy giới Sĩ phu thiếu tinh thần yêu nước, cúi đầu làm nô lệ cho bọn thực dân, nên ông đã vịnh bài con trâu năm 1862. Ngược lại ngày nay những người lãnh đạo quốc gia hưởng lộc nước, nhưng để mất lãnh hải, lãnh thổ mà tiền nhân đã hy sinh xương máu để bảo vệ!

*Mài sừng cho lăm cũng là trâu
Ngẫm lại mà xem thật lớn đầu
Trong bụng lam nham ba lá sách
Ngoài cằm lém dẻm một hàm râu
Mắc mưu đốt đất toi bờ chạy
Làm lễ bôi chuông nhón nhác sầu (1)
Nghé ngộ già đời quen nghé ngộ
Năm dây đàn gảy biết chi đâu!*

(1) Đời xưa lấy máu trâu bôi vào chuông mới đúc cho khỏi nứt

Trâu trong những tác phẩm văn học, tranh vẽ Đông hồ, phim. Tranh Chăn Trâu Đại Thừa. (Manual of Zen buddhism) của tác giả Daisetz Teitaro Suzuki minh họa, nói lên Đại thừa lấy việc chăn trâu cho sự điều tâm. Trên đồng tiền Đông Dương thời thuộc địa Pháp in hình con trâu. Đạo diễn Nguyễn Võ Nghiêm Minh sản xuất phim *Mùa len trâu* (Buffalo Boy) dựng phim theo truyện Hương rừng Cà Mau của cố nhà văn Sơn Nam, phim diễn tả lại đời sống của những người nông dân miền Nam đầu thế kỷ 20. Vào mùa nước lũ phải vất vả dắt trâu sang vùng khác tìm cỏ cho trâu ăn. Ở Việt Nam sau 1975. có dịch tác phẩm “Ruồi trâu/ The Gadfly” của nhà văn nữ người Anh nổi tiếng E.L. Voynich, tác phẩm từng làm say mê bao thế hệ thanh niên dưới chế độ cộng sản Nga. Có vài ba địa danh mang tên trâu như Bến Nghé (Sài Gòn xưa) Hà Nội có sông Kim ngưu, núi Cấm (Bảy núi) thuộc xã An Hào có miếu thờ “trâu dũng nghĩa”, ngày nay ở Việt Nam cũng có khá nhiều tiến sĩ trâu!

Lợi ích của trâu

Bác sĩ người Anh **Edward Jener** thí nghiệm đầu tiên năm 1796 cấy vaccine trên trâu thành công để chống bệnh đậu mùa. Năm 1840 nhà bác học Đức **Justus Liebig** áp dụng hoá hữu cơ vào nông nghiệp và sinh lý học là một cuộc cách mạng cho nông nghiệp, ông là người khai sinh ra phân hóa học cho nông nghiệp ở Âu châu, nhưng nông dân Việt Nam nuôi trâu lấy lá cây bỏ vào chuồng làm phân bón ruộng rất tốt.

Những quốc gia Âu Châu không ăn thịt hay uống sữa trâu, nhưng các quốc gia khác dùng trâu trong nghề nông, kéo xe kéo gỗ. uống sữa, và nuôi trâu để ăn thịt. Sừng trâu làm thủ công nghệ như: lược, tù và, cán dao, cúc áo... da trâu để bịt trống, làm giày, da trâu nấu thành a dao “ngưu dao ằm” ngâm trong dung dịch vôi để quét tường hay pha với bột màu vẽ tranh không bị lem màu. Nghề

Đông y dùng rễ trâu “ngưu xỉ”, nước dãi trâu “ngưu khấu tần”, sỏi mật, sạn mật của trâu “ngưu hoàng” sao chế làm những vị thuốc để trị bệnh.

Cây cỏ mang tên Ngưu, là một số vị thuốc nam, xin trích dẫn như sau:

Ngưu hoàng = Vật vàng vàng mà cứng ở trong cái mật con Bò, người ta dùng để làm thuốc trị phong đàm. Hắc Sứ = là loại cây bìm bìm lông, hột nó đen, dùng để làm thuốc trị hạ nhiệt. Ngưu bàng tử = Hột cây muồng hoè để làm thuốc trị ghê.

Ngưu tất = Rễ cỏ xước dùng để làm thuốc trị chứng bệnh đau gân cốt.

Khiên Ngưu = Loại dây hắc sứ, dùng để làm thuốc trị hạ nhiệt.v.v.

Những quốc gia văn minh phát triển về khoa học kỹ thuật, người ta sản xuất máy cày, máy xới, máy bơm nước giúp cho ngành nông nghiệp đỡ vất vả và sản xuất lúa gạo nhiều hơn, ngược lại các quốc gia chưa phát triển trong đó có Việt Nam, vẫn còn sử dụng trâu trong việc canh tác. Việt Nam hơn 4 thập niên thống nhất đất nước nhờ “đỉnh cao trí tuệ” mà nợ công chồng chất phải trả cho đến các đời con cháu chưa xong!

Năm Canh Tý con chuột lấu lỉnh, gian lận, đôi trắng thay đen (than có màu trắng), coi thường công lý, độc tài khắp nơi, không có tự do, nhân quyền, dân chủ giả cây... chuột không những gặm nhấm thực phẩm của con người, mà còn ăn đến cả tiền bạc, đất đai còn mang đại dịch cúm Tàu Wuhavirus lây lan khắp nơi trên thế giới. Tổng kết đầu năm 2021 dân số thế giới nhiễm hơn 100 triệu, và trên 2 triệu người chết (số thống kê này tăng lên từng ngày). Những lần Tết âm lịch đến, người Việt ở hải ngoại đều đón chào Tết cổ truyền theo phong tục Á châu. Tổ chức văn nghệ họp mặt vui xuân, có bán bánh chưng, bánh tét những món ăn đặc sản như bên quê nhà. Số tiền thu được trừ chi phí còn lại gởi về giúp cho người nghèo khó ở quê nhà. Nhưng năm nay thật buồn vì bị đại dịch cúm Wuhan làm chết nhiều người ở Âu châu: Anh (103.324); Pháp (74.601); Ý (87.381); Đức (55.883) thống kê ngày 29/1. Bệnh nhân lớn tuổi chết tăng không giảm! vaccine cung cấp chưa đủ!

<https://bit.ly/36m1xJH> (theo thống kê từng ngày độc giả có thể xem)

Chính phủ Đức cũng như các quốc gia ở Âu châu ra lệnh lockdown cho đến 15/2 không được phép tập trung đông người, thăm viếng cũng bị giới hạn, không được đi xa nhà 15 km! bị giới nghiêm từ 21 giờ đến 5 giờ sáng, người ở gần cũng thành xa không đến với nhau được, người bệnh ở bệnh viện thân nhân không được thăm viếng, qua đời không có người nhà bên cạnh, Thánh lễ đưa tiễn ở nhà thờ giới hạn chỉ 25 người tham dự! Tết nhằm ngày thứ sáu 12/2, cuối tuần các con cháu không thể về nhà ba mẹ chúc mừng năm mới hướng về quê hương Việt Nam tưởng nhớ ông bà, Tổ tiên!

Nhìn lại năm Canh Tý (2020) các tỉnh miền Trung bị thiên tai (nhân tai) mưa bão núi bị sạt lở, lũ lụt hư hại hoa màu, nhà cửa, gia súc bị cuốn trôi, cướp đi sinh mạng của nhiều người. Phải mất nhiều thời gian mới có thể khôi phục. Bởi vì môi trường sinh thái không được bảo vệ, phá rừng lấy gỗ cầu thả, xây đập thủy điện lợi bất cập hại... Nhiều tổ chức thiện nguyện từ Chùa, nhà Thờ, hội đoàn tư nhân, được người dân tin tưởng hưởng ứng quyên góp ủng hộ. Hiện tượng ca sĩ Thủy Tiên quyên góp được số tiền cứu trợ lên tới 150 tỷ VNĐ của những tấm lòng nhân ái giúp nạn nhân miền Trung. Chứng tỏ người ta không còn tin tưởng vào nhà cầm quyền qua cửa các hội đoàn như Mặt trận tổ quốc hay Hội Chữ thập đỏ!

Dịch bệnh làm thế giới thay đổi để lại nhiều hệ lụy trong đời sống đời sống như chính trị, kinh tế, văn hoá và đạo đức. Kinh tế suy thoái dân nghèo thêm gian nan, khốn khổ, các quốc gia Phi châu cũng như Tàu bị ảnh hưởng có thể xảy ra thiếu lương thực. Thế giới biết được chủ trương bành trướng của đảng cộng sản Tàu. với “vành đai và con đường” (One Belt, One Road/ 帶-路 -帶-路). Dùng bẫy nợ để làm áp lực với các quốc gia khác phải thần phục, theo chủ trương của Tập Cận Bình (Xí Jinping). Còn thâm độc hơn là đại dịch Covid 19 phát ra từ Wuhanvirus mà họ khôn nạn che giấu để bệnh lây lan khắp nơi!

Các hãng dược như: Moderna, Pfizer, Johnson & Johnson (Mỹ) BioNtech (Đức), Astrazeneca (Anh) chế thành công vaccine hy vọng sau khi chủng ngừa, có thể chống lại đại dịch để nhân loại có đời sống khoẻ mạnh, không còn lo sợ chết vì bệnh dịch ám ảnh như đám mây đen bao phủ bầu trời, mọi người có thể đi du lịch thăm bà con xa, hơn một năm qua phải nằm nhà buồn chán như “con gà cồ ăn quần cối xay”... Các quốc gia khác như Tàu-Nga... cũng công báo có vaccine nhưng thế giới vẫn minh chưa dám tin dùng. Việt Nam cũng như Ấn Độ đã và đang nghiên cứu thí nghiệm sản xuất vaccine, mong các nhà khoa học hai nước thành công tốt đẹp.

Mùa xuân là mùa của hy vọng, Mong thế giới khôn chế được dịch bệnh, vượt qua khó khăn, phục hồi kinh tế mang lại đời sống sung túc, hòa bình, yên vui, bình đẳng, tự do nhân quyền luôn được tôn trọng. Kính chúc gia đình quý độc giả, thân hữu và bà con bình an, khoẻ mạnh và may mắn, nhiều hy vọng thành công tốt đẹp hơn năm qua, mong những người tù vì bất đồng chính kiến sớm được đoàn tụ với gia đình tràn ngập hạnh phúc và dồi dào ân sủng. Nguyên cầu cho hương linh những người qua đời vì đại dịch Covid 19 sớm siêu thoát. Ánh sáng sớm đẩy lùi bóng tối, để nhân loại được sống đẹp như thiên Chúa đã tạo dựng...

Nguyễn Quý Đại Munich Germany

Tài liệu tham khảo

Das Tierlexikon và Natur Lexikon

Sử Ký Tư Mã Thiên

Xem tướng 12 con giáp của Vũ ngọc Khánh và Trần Mạnh Thường

Tục Ngữ Ca dao Việt Nam của Nguyễn Văn Ngọc